

Τέσσερις μέρες που δεν (θέλει να) τις θυμάται κανένας η κατάληξη της νομικής σχολής και η στρατιωτική ματοχή της πόλης στην τελευταία εβδομάδα του Γενάρη

Η απεργία πείνας των 300 μεταναστών εργατών συνεχίζεται, οπότε δεν είναι η ώρα της αποτίμησης των θετικών και των αρνητικών της. Από την άλλη, όπως βλέπουμε τα πράγματα, μας φαίνεται ασφαλές να υποθέσουμε ότι στα όποια συλλογικά και ατομικά διδάγματα που αποκομίζονται από την όλη εμπειρία, σίγουρα δεν θα περιλαμβάνονται οι εμπειρίες των καυτών ημερών του τέλους του Γενάρη, των ημερών της κατάληψης και βίαιης εκκένωσης της Νομικής σχολής. Κρίμα. Γιατί κατά τη γνώμη μας, από εκείνες τις λίγες ημέρες είναι που μπορεί κανείς να αποκομίσει τα πλέον πολύτιμα διδάγματα για το μέλλον. Παρακάτω θα κάνουμε μια σύντομη αναδρομή σε αυτές τις πέντε ημέρες και θα περιγράψουμε τα διδάγματα που αποκομίσαμε εμείς.

Αρχή της εβδομάδας: το άσυλο σε κανονική λειτουργία

Πολλοί νομίζουν ότι όταν λέμε “άσυλο” εννοούμε τα ντουβάρια. Άλλοι ότι εννοούμε μια γενική ασυλία από τις διανοητικές και πρακτικές μας ελλείψεις. Εμείς υποστηρίζουμε ότι, όταν λέμε “άσυλο”, καλά θα κάναμε να εννοούμε ένα υποσύνολο των “δημοκρατικών θεσμών” των άρρητων συμφωνιών και των κοινωνικών σχέσεων μέσω των οποίων εγκαθιδρύεται και λειτουργεί η αριστερή μεσολάβηση μεταξύ κράτους και ταξικών αιτημάτων. Δεν είναι απλό πράγμα το άσυλο: πρόκειται για ένα περίπλοκο πλέγμα ιδεολογιών και πρακτικών που διαμορφώθηκε ιστορικά και χρησίμευσε για να κλείσουν οι πληγές του εμφυλίου και της δικτατορίας. Είναι ένα υποσύνολο των αρμοδιοτήτων που αναγνωρίστηκαν στην αριστερά της μεταπολίτευσης ώστε να συμμετέχει στη διασφάλιση της ταξικής ειρήνης και συνεπώς να ενταχθεί σε μια γωνίτσα του γαλαξία των κρατικών λειτουργιών.

Η στιγμή που η κανονική λειτουργία ενός περίπλοκου μηχανισμού αποτυγχάνει, αποτελεί πάντοτε καλή ευκαιρία για την κατανόηση του μηχανισμού. Με αυτή την έννοια, τα γεγονότα που εκτυλίχθηκαν στη νομική κατά τη διάρκεια της τελευταίας εβδομάδας του Γενάρη, αποτελούν μια σπάνια ευκαιρία για να παρακολουθήσουμε τη λειτουργία του “ασύλου” στην πράξη. Για να απλοποιήσουμε τα πράγματα, μπορούμε να παρακολουθήσουμε τη δράση του “εκπρόσωπου της APEN νομικής” (ας τον ονομάσουμε “X”). Αυτός λοιπόν ο X., τη Δευτέρα της εισόδου των μεταναστών απεργών πείνας στη σχολή του, έδινε συνεντεύξεις σε φιλικούς δημοσιογράφους. Οι συνεντεύξεις δημοσιεύθηκαν την επόμενη μέρα και εκεί διαβάζουμε ότι, σύμφωνα με τον X., “την προηγούμενη εβδομάδα εκπρόσωποι κινήσεων μεταναστών ήλθαν σε επαφή με εκπροσώπους του κόμματος (εννοεί τον ΣΥΝασπισμό) και αποφασίστηκε να εξεταστεί η περίπτωση να αξιοποιηθεί χώρος της νομικής”. Επίσης ότι υπάρχει “απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου” του συλλόγου των φοιτητών της σχολής, υπογεγραμμένη και από την ΠΑΣΠ και την ΔΑΠ, σύμφωνα με την οποία ο σύλλογος “αποφάσισε να στεγάσει και να συνδράμει τον αγώνα των μεταναστών”. Επίσης ότι ζητήθηκε η άδεια από την κοσμητεία της σχολής, αλλά εκείνη δεν την παραχώρησε, οπότε “οι φοιτητές” προχώρησαν σε κατάληψη δίχως άδεια.

Εδώ έχουμε πέντε παράγοντες που δουλεύουν παράλληλα και αρμονικά, επιδεικνύοντας την κανονική και χιλιοπαιγμένη λειτουργία του ασύλου. Είναι: 1. ο X. και το κόμμα του. 2. Οι πρυτανικές αρχές και γενικώς οι καθηγητές. 3. Το “Δ.Σ.” και γενικώς ο φοιτητικός συνδικαλισμός. 4. Τα ΜΜΕ. 5. Το κράτος.

Να πώς πάει: Έπειτα από συμμετοχή στο καραγκιοζιλίκι που λέγεται “φοιτητικές εκλογές”, ο X. συμμετέχει σε ένα υπέροχο φοιτητικό όργανο που λέγεται Δ.Σ. Τα μέλη του Δ.Σ. είναι άξια δείγματα της γενικής διανοητικής κατάπτωσης του φοιτητικού σώματος, γνωρίζουν όμως ότι οι υπογραφές τους είναι συνήθως για εσωτερική χρήση και υπόκεινται σε ένα περίπλοκο σύστημα ανταλλαγής εξυπηρετήσεων μέσω του οποίου κανονίζονται τα διάλου αθώα μικροζητήματα που αφορούν τις φοιτητικές παρατάξεις της κάθε σχολής. Οπότε τα μέλη του Δ.Σ. σπανίως ενδιαφέρονται για το τι σκατά υπογράφουν κάθε φορά και όταν τους έρχεται η πρόταση να βοηθήσουν στην κατάληψη της νομικής από “παράνομους” μετανάστες, δεν το πολυσκέφτονται. Το υποκείμενο “παρανομοποιημένος εργάτης” τους είναι άγνωστο, η κρατική του αντιμετώπιση επίσης. Εν πάση περιπτώσει: μετά την υπογραφή, ο X. μπορεί να μιλάει ως “οι φοιτητές της νομικής”, ακόμη και αν στην πραγματικότητα πρόκειται για τον ίδιο και δύο φίλους του.

Έπειτα έχουμε τις “πρυτανικές αρχές” κάθε είδους. Στην κανονική λειτουργία του ασύλου οι πρυτανικές αρχές έχουν τον ρόλο του κακούλη μπάτσου μέχρι ο κόμπος να φτάσει στο χτένι και να εμφανιστούν οι κανονικοί μπάτσοι. Τότε μετατρέπονται σε υπερασπιστή της δημοκρατίας, λένε διάφορα καλοσυνάτα και “εκτόνωσης την κατάσταση”, λειτουργία που φτάνει μέχρι να συντροφεύουν καταληψίες κατά την αποχώρησή τους. Οπότε αρχικά απαγορεύουν τη χρήση της νομικής σχολής για τη στέγαση μιας απεργίας πείνας, παρόλ’ αυτά ο X. επιμένει, δίχως να φοβάται ότι αυτό μπορεί να έχει επιπτώσεις στο μέλλον του ως φοιτητή και δικηγόρου (το ακριβώς αντίθετο: είναι μια δουλειά που χωράει σε βιογραφικό!). Υπολογίζει στη μεταστροφή των αρχών μετά την εμφάνιση των μπάτσων, οπότε θα μπορεί και να καταγγείλει την έως τότε έλλειψη ευαισθησίας τους, αυτοί να κάνουν πως στεναχωριούνται και όλοι μαζί να “πιέσουν” (το κράτος) “για την εκτόνωση της κατάστασης”.

Επιπλέον ο X., όπως όλα τα καλά μέλη των Δ.Σ. και των κομμάτων, έχει ένα σταθερό κόνε με εφημερίδες με τις οποίες επικοινωνεί όποτε προκύπτει ζήτημα². Από εκεί περιμένει ότι καθώς η κατάσταση εξελίσσεται, από τη μια θα διεκδικεί το πολιτικό όφελος των τεκταινόμενων για λογαριασμό του κόμματος και από την άλλη θα “ασκεί πιέσεις” προς “την κυβέρνηση” (έτσι λένε οι αριστεροί το κράτος) που, “φοβούμενη το πολιτικό κόστος” θα προβεί τελικά σε “παραιτήσεις” που θα οδηγήσουν σε “εκτόνωση της κατάστασης”.

Εξοπλισμένος με τις υπογραφές του Δ.Σ. με τα μηντιακά κόνε του, τις σχέσεις του με τις πρυτανικές αρχές και την εξουσιοδότηση του κόμματος (ή υπό την επιρροή κάποιας εξειδικευμένης μικροτάξης του), ο X. περιμένει να φέρει εις πέρας την υπόθεση. Εφόσον όλα πάνε καλά, τις επόμενες ημέρες θα συνεχίσει να μιλάει αποκομίζοντας τα πολιτικά οφέλη της κατάληψης για λογαριασμό δικό του και του κόμματος. Και γενικότερα όμως, και επειδή “άσυλο” δεν είναι ο X. και τα κόλπα του, εφόσον όλα πάνε καλά, θα επιστρατευθούν προσωπικότητες, του κόμματος και “ευρύτερης αποδοχής”, δημοσιογραφικά κόνε και επαφές με το κράτος που φτάνουν σε άγνωστο επίπεδο, με λίγα λόγια η μεσολάβηση θα εξελιχθεί έως την ολική ή μερική της δικαίωση. Εφόσον όλα πάνε καλά, η όλη υπόθεση θα μείνει να επιβεβαιώνει τα καλά των μεσολαβητών και της μεσολάβησης, ώστε στο μέλλον να επαναλάβουμε. Μόνο που αυτή τη φορά δεν πήγαν όλα καλά.

Οι διαπραγματεύσεις της νύχτας της Πέμπτης προς Παρασκευή 28/1 δεν ήταν όπως τις έχουμε συνηθίσει. Στα χρόνια που έρχονται θα τις συνηθίσουμε. Μαζί και πολλά άλλα χειρότερα.

Υπόλοιπη εβδομάδα: το άσυλο τσακίζει

Όντως, η Τρίτη ήταν μία άλλη μέρα. Το κράτος είχε αποφασίσει να μην παίξει τον κλασικό του ρόλο στην παράσταση που λέγεται “κανονική λειτουργία του ασύλου”. Οπότε πρώτα τσάκισαν τα κονέ με τα ΜΜΕ. Για αρχή η συνέντευξη του Χ. βγήκε υπό τον τίτλο “Ο ανθρωπισμός βορά στην πολιτική εκμετάλλευση”. Έπειτα τσάκισε το Δ.Σ. Οι Δαπίτες κι οι Πασπίτες που είχαν βάλει την υπογραφή τους εκεί που δεν έπρεπε, αφού προφανώς προηγήθηκε κωλόχερο και μισοκαταστροφή της μελλοντικής τους καριέρας, αποφάσισαν να αποσύρουν τη “συνδρομή τους στον αγώνα των μεταναστών” κι από πάνω κατήγγειλαν και παραποίηση των υπογραφών τους. Ακολούθησαν ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης που ζήτησε την κατάργηση του ασύλου, η υπουργός Παιδείας που δήλωσε ότι η κατάληψη της Νομικής είναι “πέρα από τα όρια κάθε ανοχής” και ότι “οι νόμοι πρέπει να εφαρμοστούν” κ.ο.κ.. Μπροστά σε τέτοιες κακοτοπίες, οι υποψήφιοι αριστεροί μεσολαβητές γύρισαν πλάτη κι άρχισαν το τρέξιμο. Σε μια υποδειγματική επίδειξη ομορτυνισμού, το ΚΚΕ κατήγγειλε τον ΣΥΡΙΖΑ και τη φοιτητική του παράταξη ότι “προσφέρουν υπηρεσίες στις δυνάμεις που επεξεργάζονται την άρση του ασύλου”. Και τελικά, ψυχανεμιζόμενος ότι κάποιο λάκκο έχει η φάβα, ο πρόεδρος του Συνασπισμού επέβαλε στα μέλη σιγή ασυρμάτου “ώστε να μην καταγραφεί το κόμμα ως εκφραστής της ενέργειας”³. Αυτό ήταν το τέλος του Χ. που από τότε και μετά εξαφανίζεται από τις εφημερίδες.

Η συνέχεια του έργου παίχτηκε την επόμενη ημέρα. Το πρωί της Τετάρτης, ο πρύτανης κύριος Πελεγγρίνης πήρε ύφος πρύτανη και ζήτησε “συνάντηση των συναρμόδιων φορέων” (υπ. εσωτερικών και εργασίας, Δήμος Αθηναίων, Περιφέρεια Αττικής) “για να δώσουν λύση σε ένα ζήτημα μεταναστευτικής πολιτικής”. Ο άνθρωπος δεν έκανε άλλο από το να προσπαθήσει να παίξει τον κλασικό ρόλο των πρυτανικών αρχών σε κανονική λειτουργία. Αλλά αντί για συχαρητήρια, έλαβε από “πηγές του υπουργείου εσωτερικών” την παγερή απάντηση ότι οι πρυτανικές αρχές καλά θα κάνουν “να δείξουν σοβαρότητα στην άσκηση των καθηκόντων τους, όπως αυτά απορρέουν από τους νόμους”, δηλαδή ότι εκτός από παράνομος είναι και αστείος. Χώρια που άρχισαν να κυκλοφορούν και κάτι φήμες ότι ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου δεν έχει καλύτερα πράγματα να ασχοληθεί από ακριβώς την περίπτωση του κυρίου Πελεγγρίνη.

Οι επόμενες ημέρες επαλήθευσαν την πλήρη κατάρρευση του συστήματος μεσολάβησης που λέγεται άσυλο. Τα ΜΜΕ επιδόθηκαν σε ρατσιστικό αμόκ άνευ προηγουμένου. Τα στελέχη της κυβέρνησης διαγκωνίστηκαν για το ποιος θα κάνει την πιο αιμοβόρα δήλωση. Ο Συνασπισμός ανέκρουσε πρύμνα ανακοινώνοντας ότι “οι απεργοί πείνας δίνουν άλλοθι στην κυβέρνηση για την κατάργηση του ασύλου”⁴. Και όλα τελείωσαν με τον γνωστό αστυνομικό αποκλεισμό του κέντρου της Αθήνας από χιλιάδες μπάτσους με πλήρη εξάρτηση. Οι “διαπραγματεύσεις” μεταξύ εισαγγελέων, πρυτανικών αρχών και αριστερών που στην κανονική λειτουργία του μηχανισμού - άσυλο αποτελούν την κορύφωση της παράστασης και βεβαίως διεξάγονται στα κρυφά, τώρα διεξάχθηκαν στην είσοδο της Νομικής υπό το βλέμμα κουστωδίας δελτάδων με φορεμένα full face. Οποία κατάπτωσης!

Ηθικό δίδαγμα: Κι αν τσακίσει;

Την τελευταία εβδομάδα του Ιανουαρίου το ελληνικό κράτος, οι μηχανισμοί και τα ΜΜΕ του αρνήθηκαν την αριστερή μεσολάβηση με μια βία, μια ορμή και ένα συντονισμό που θα έπρεπε να δημιουργεί ρίγη. Επέλεξαν να πράξουν κατ’ αυτό τον τρόπο για δύο λόγους: Ο πρώτος έχει να κάνει με τη φύση του αιτήματος και του υποκειμένου που το έθετε. Για το ελληνικό κράτος, η γενική νομιμοποίηση του συνόλου των μεταναστών εργατών της χώρας δεν είναι ένα αίτημα δια-

πραγματεύσιμο. Αντιθέτως η παρανομοποίηση των μεταναστών εργατών, η φήμισή τους και η στρατιωτική τους διαχείριση είναι η βασική στρατηγική του ελληνικού κράτους τα τελευταία είκοσι χρόνια, μια στρατηγική που μπορεί να αμφισβητηθεί μόνο από ένα μαζικό ταξικό κίνημα του είδους που απουσιάζει για δεκαετίες από την Ελλάδα. Η αστυνομική κατοχή του κέντρου της πόλης, η αλύπητη γελοιοποίηση πρυτάνεων και αριστερών, οι δηλώσεις αδιαλλαξίας, η υποδειγματική ρατσιστική στοίχιση των ΜΜΕ, μας υπενθυμίζουν την επίμονη απουσία ενός τέτοιου κινήματος και κατά συνέπεια την αδυναμία όλων μας.

Ο δεύτερος λόγος είναι πιο γενικός και αποτελεί ένα επιπλέον δί-δαγμα που θα έπρεπε να αποκομίσουμε από τις τελευταίες μέρες του Ιανουαρίου. Πισμένοι από την κρίση, με ενισχυμένη ταξική αυτοπεποίθηση, η ελληνική αστική τάξη και το κράτος της εγκαταλείπουν με όλο και πιο γοργούς ρυθμούς τις διευθετήσεις και τους τυφλοσούρτες της μεταπολίτευσης. Όλο και λιγότερο έχουν την πρόθεση να εμπλακούν σε διαδικασίες μεσολάβησης. Με όλο και μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση επιδεικνύουν αδιαλλαξία εκεί που χρειάζεται. Και αυτό συμβαίνει σε όλο και περισσότερες περιπτώσεις.

Επειδή υποψιαζόμαστε πως αρκετοί είναι έτοιμοι να εισπράξουν από τα γεγονότα το ίδιο παλιό μήνυμα με κωδικό “η αριστερά σώζει”, θα πρέπει να προειδοποιήσουμε. Στο μέλλον, οι καταστάσεις που θα αντιμετωπίζουμε, ειδικά γύρω από το ζήτημα των μεταναστών και της στρατιωτικής τους διαχείρισης θα μοιάζουν όλο και λιγότερο με όσα έχουμε συνηθίσει και όλο και περισσότερο με την τελευταία εβδομάδα του Γενάρη. Ας θυμηθούμε τότε ότι οι μεσολαβητές έχουν ήδη αναδειχθεί ως αυτό που είναι: Εντελώς ανίσχυροι στις περιστάσεις όπου το κράτος επιλέγει να αρνηθεί τον μεσολαβητικό τους ρόλο. Επικίνδυνα αφερέγγυοι στις περιστάσεις όπου η βασική τους λειτουργία τίθεται εν αμφιβόλω.

Τελικά θα προσθέταμε και “αστείοι”, αλλά αυτό είναι ανακριβές. Γιατί μπορεί η βασική τους λειτουργία να καταρρέει, αλλά οι πάλοι ποτέ μεσολαβητές της μεταπολίτευσης δεν είναι πρόθυμοι να εξαφανιστούν. Στα χρόνια που ακολουθούν, θα ψάξουν πυρετωδώς για να ανακαλύψουν νέους ιμάντες επικοινωνίας με το κράτος. Μάντιες δεν είμαστε, αλλά τα γεγονότα βοούν. Ο ίδιος πρόεδρος που την Πέμπτη κρυβόταν πίσω από ανακοινώσεις περί “κατάργησης του ασύλου από τους μετανάστες”, την προηγούμενη Δευτέρα τοποθετούνταν στη βουλή γύρω από το “αδιαμφισβήτητο δικαίωμα της χώρας να έχει Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη”. Τι θα κάνει σε περίπτωση που το “αδιαμφισβήτητο δικαίωμα” στην ανατολική μεσόγειο εμφανιστούν παρέα με το απαραίτητο αδερφάκι τους που είναι η όξυνση της στρατιωτικής διαχείρισης των εργατών από το Μαγκρέμπ; Τι καλύτερο ρόλο θα μπορούσε να διεκδικήσει ο ξεπεσμένος μεσολαβητής από το αριστερό καναλιζάρισμα του πατριωτισμού;

1. Όλα αυτά και άλλα πολλά στο Απόστολος Λακασάς, “Ο ανθρωπισμός βορά στην πολιτική εκμετάλλευση”, Καθημερινή 25/1/2011.
2. Φαίνεται μάλιστα πως τα μηνιακά κονέ του Χ. δεν επηρεάστηκαν ούτε καν προσωρινά από την ελεεινή αντιμετώπιση των μεταναστών απεργών πείνας εκ μέρους της εφημερίδας όπου δουλεύει ο ρεπόρτερ φίλος του. Τρεις εβδομάδες μετά τα γεγονότα που περιγράφουμε εδώ, βρίσκουμε τον ίδιο “εκπρόσωπο της APEN νομικής” να μιλάει σε ρεπορτάζ του ίδιου ρεπόρτερ με θέμα “Άβατο λόγω καταληψιών τα στέκια εντός ΑΕΙ”.
3. “Αποποίηση κάθε ευθύνης από τον ΣΥΝ”, Καθημερινή 27/1/2011.
4. “Αποστάσεις, πλέον, από Κουμουνδούρου”, Καθημερινή, 28/1/2011.